

NACIJA I NACIONALIZAM

- ▶ R. Aron smatra da pojam nacije sačinjavaju sledeći elementi:
 - ▶ Politička particijacija
 - ▶ Poklapanje jedne političke i kulturne zajednice
 - ▶ Totalna nezavisnost države prema spolja
- ▶ Votson: "Jedino što bih ovdje mogao reći da nacija postoji onda kad znatan broj ljudi u nekoj zajednici smatra da tvori naciju"
- ▶ D. Ičević smatra da nacionalna država barem u tri svojstva apsorbuje nacionalni identitet:
 - ▶ Ona je završni čin konsituisanja nacije
 - ▶ U zemljama u razvoju ona preuzima ulogu konačnog nacionalnog integrisanja
 - ▶ U već stvorenim nacijama ona je sredstvo homogenizacije

- ▶ Z. Golubović koristi pojam „nacionalnog obrasca“ koji se određuje kao model za stvaranje nacionalnog identiteta i koji se može oslanjati:
 - ▶ Na jedinstven kulturni obrazac
 - ▶ Na nacionalnu državu
- ▶ Kulturni obrazac prethodi nacionalnoj državi
- ▶ D. Janjić ističe da je etnos elementarni pojam za određivanje naroda i nacije
- ▶ „Etnos određeni tip zajedništva, grupisanja ljudi po osnovu istog porijekla i kulturne homogenosti“
- ▶ Po Janjiću pojam naroda ima tri dimenzije
 - ▶ Narod kao demos
 - ▶ Narod kao plebs
 - ▶ Narod kao etnos

-
- ▶ D. Ičević uviđa da nacija ima svoju mitološku osnovu, u tom pravcu on sve nacionalne mitove razvrstava u sledeće kategorije:
 - ▶ Mit o zajedničkom porijeklu
 - ▶ Mit o odabranom narodu
 - ▶ Mit o zajedničkim interesima nacije
 - ▶ Mit o zajedničkom neprijatelju
 - ▶ Mit o državnosti
 - ▶ Mit o vječnosti nacije
 - ▶ Ž. Sučurlija smatra da se definicije nacije mogu podijeliti prema predmetnom kriterijumu na
 - ▶ Sentimentalističke
 - ▶ strukturalističke

- ▶ Prema aksiološkom kriterijumu:
 - ▶ Vrijednosno-pozitivne
 - ▶ Vrijednosno-negativne
- ▶ Uz pojam nacije u društvenoj teoriji veo često se sreće i pojam nacionalizma
- ▶ Neki autori nacionalizam shvataju u pozitivnom vrijednosnom smislu, a neki u negativnom
- ▶ A.D. Smit navodi osam različitih značenja nacionalizma
 - ▶ Nacionalni karakter ili nacionalnost
 - ▶ Idiom, fraza, crta svojstvena naciji
 - ▶ Žrtvovanje za naciju
 - ▶ Isticanje aspiracije za ujedinjenje i nezavisnost nacije

-
- ▶ Politički program realizovanja takvih aspiracija
 - ▶ Forma socijalizma, bazirana na nacionalizaciji industrije
 - ▶ Doktrina božanskog izbora nacije
 - ▶ Cio proces formiranja nacije u istoriji
 - ▶ Smit pravi razliku između etnocentričnog i policentričnog nacionalizma
 - ▶ T. Kon smatra da je „nacionalizam najprije i iznad svega stanje svijesti i akt osjećanja“

-
- ▶ Prema Gickovu, po odnosu prema naciji, pojedinac može biti:
 - ▶ Multiplista-pokazuje više od jedne lojalnost
 - ▶ Patriota-gaji lojalnost jedino prema nacionalnoj državi
 - ▶ Alijenirani-ne osjeća ništa zajedničko sa svojom nacijom
 - ▶ Nezadovoljnik-više osjeća zajedničko sa drugom nego sa svojom nacijom
 - ▶ Saterlend i Vudvord nacionalizam vide kao „međusobnu solidarnost koja se razvija u naciji kao referentnoj društvenoj grupi
 - ▶ F. Zanjecki - „nacionalizam prdstavlja aktivnu solidarnost nacionalnog kulturnog društva“

- ▶ Po političkoj enciklopediji nacionalizam označava:
 - ▶ Kult sopstvene nacije
 - ▶ Doktrinu o nacionalnoj isključivosti i izolaciji
 - ▶ Pokret ili težnju za nacionalnom nezavisnošću
 - ▶ Politički princip koji je u ulozi preuveličavanja nacionalnih stvarnosti i kretanja
- ▶ Ž. Surčulija pod nacionalizmom podrazumijeva društveno regresivnu pojavu, odnosno društvenu praksu, ideje, ponašanje, društveno-ekonomske, političke i kulturno-jezičke koncepcije koje apsolutizuju i zloupotrebljavaju nacionalna osjećanja u cilju vještačkog homogeniziranja nacije

▶ **KLASIFIKACIJA NACIJA I NACIONALIZAMA**

- ▶ Votson razlikuje dvije kategorije nacija:
 - ▶ Stare nacije
 - ▶ Nove nacije
- ▶ D. Ičević razlikuje tri tipa nacije sa stanovišta društveno historijskog nastajanja:
 - ▶ Klasično rađanje nacije na Zapadu
 - ▶ Prelazni oblici nacionalnog konstituisanja, npr. u jugoslovenskim zemljama
 - ▶ Novi načini i obrasci nacionalnog osposobljavanja u zemljama u razvoju (antikolonijalističke i nacionalno-oslobodilačke borbe)

▶ Snajder navodi sledeće oblike nacionalizma:

- ▶ Integrativni nacionalizam
- ▶ Razbijački nacionalizam
- ▶ Agresivni nacionalizam
- ▶ Savremeni nacionalizam

▶ Hejes je postavio sledeću klasifikaciju

- ▶ Humanitarni nacionalizam
- ▶ Jakobinski nacionalizam
- ▶ Tradicionalni nacionalizam
- ▶ Liberalni nacionalizam
- ▶ Integralni nacionalizam

-
- ▶ Handman razlikuje sledeće tipove nacionalizma:
 - ▶ Opresivni nacionalizam
 - ▶ Iredentizam
 - ▶ Opsesivni nacionalizam
 - ▶ Nacionalizam prestiža

-
- ▶ LITERATURA: B. ĐUKANOVIĆ, B. KUZMANOVIĆ, M. LAZIĆ, M. BEŠIĆ (2001): **Nacija i država**: istraživanje nacionalne svijesti i stanovišta o državi u Crnoj Gori, Podgorica: CID, SoCEN, str. 9-24